

Kansalliskirjaston hankintaohjelma 2021–2024

Harri Ahonen, Mika Hakkarainen, Marja-Leena Kock, Aku-Pekka Kurjenniemi, Tarja Lehtinen, Irina Lukka, Jussi Omaheimo, Emilia Pyykönen, Irma Reijonen, Riitta Sarovuo, Anna Vuolanto

Kansalliskirjasto 2022

ISBN 978-951-51-8116-9

Hankintaohjelma 2021–2024

Hankintaohjelmassa esitetään Kansalliskirjaston tutkimuskirjallisuuden hankinnan periaatteet tieteenoittain. Ohjelma on jäsennetty hankinnan painopistealojen mukaisesti. Ohjelmassa

- kuvataan kunkin tieteenalan aineistojen lähtötilanne sekä uuden hankittavan aineiston hankintaprofiili
- esitetään [Conspectus-taso](#) kuvaamaan nykytilaa ja tavoitetilaa

Conspectus-tasot

- 0 Ei kuulu kirjaston kokoelmaan, alaa ei hankita lainkaan
- 1 Hyvin rajoitettu kokoelma alan yleisiä monografioita ja hakuteoksia
- 2 Rajoitettu kokoelma yleistasoisia monografioita, hakuteoksia ja kausijulkaisuja, jotka johdattavat aihealueeseen ja palvelevat yleistasoista tiedontarvetta
- 3 Opetusta ja tutkimusta palveleva kokoelma, joka tarjoaa systemaattista tietoa aiheesta ja palvelee alkavia yliopistotason opintoja.
- 4 Tutkimusta palveleva kokoelma, joka sisältää pääosan julkaistuista lähdeaineistoista ja laajasti sekä yleisiä että erikoistuneita monografioita, hakuteoksia ja kausijulkaisuja. Vanhempi aineisto säilytetään historiallisen tutkimuksen tarvetta varten.
- 5 Laaja taso, kokoelma pyrkii kattamaan kaiken aihealueelta julkaistun kirjallisuuden eri kielillä ja julkaisumuodoissa. Vanhempi aineisto säilytetään historiallisen tutkimuksen tarvetta varten.

Aineiston valinnasta vastaa Kansalliskirjaston sisäinen asiantuntijaryhmä. Valintavastuita on jaettu kielialueiden sekä soveltuvin osin myös tieteenalojen pohjalta.

Tutkimuskirjallisuutta hankitaan **kotimaisilla kielillä, keskeisillä länsimaisilla kielillä** (englanti, saksa, ranska, italia ja espanja) **sekä slaavilaisilla kielillä**. Aineisto hankitaan pääsääntöisesti alkukielisenä. Tietoaineistojen lisensiointiperiaatteet on määritelty liitteessä.

Valintatyössä käytetään apuna asiakkaiden tekemiä hankintaehdotuksia, arvostelevia kirjaluetteluita, resensioita lehdissä tai resensiopalveluissa, kansallisbibliografioita, uutuuksiluetteloita, kirjavälittäjien toimittamia profiloituja luetteloita ja kustantajien uutustiedotteita.

Keskeisimmät tieteenalat, joiden alalta Kansalliskirjasto hankkii tutkimuskirjallisuutta ja muuta aineistoa, ovat

- Historiatieteet
- Venäjän tutkimus
- Filosofia
- Kirjallisuudentutkimus
- Taidehistoria
- Musiikin tutkimus

Historiatieteet

Tieteenala	Lähtötilanne	Hankinnan kuvaus	Nykytila	Tavoitetila
	<p>Kansalliskirjasto on maan keskeisin historiantutkimuksen lähdekirjasto ja tietoaineistojen tarjoaja. Perustana tälle ovat historialliset kokoelmat, karttuva tutkimuskirjallisuuden kokoelma, kansalliskokoelma sekä henkilö- ja yhteisöarkistot.</p> <p>Kirjastolla on laajat ja syvät ulkomaisen tutkimuskirjallisuuden kokoelmat useilta historian alueilta, käsittäen laajan valikoiman monografioita, aikakauslehtiä ja sarjajulkaisuja.</p> <p>Aikaisemman keskuskirjastotehtävän vuoksi hakuteoksia ja bibliografioita on hankittu kattavasti. Lähdejulkaisuja on tutkimuksen kannalta merkittäviltä aloilta.</p> <p>Suomalaisten julkaisujen arkistokokoelmana kansalliskokoelma on merkittävä tutkimusinfrastruktuuri historiantutkimuksen näkökulmasta. Historiantutkimukselle erityisen antoisia lähdeaineistoja kokoelmassa ovat pienpainatteet sekä aikakaus-, sanoma- ja viihdelehdet.</p> <p>Kirjaston erikois- ja käsikirjoituskokoelmat sisältävät runsaasti historiantutkimuksen kannalta keskeisiä tutkimus- ja lähdeaineistoja.</p>	<p>Historia on kirjaston merkittävin hankinnan alue.</p> <p>Tärkeitä hankinnan kohteita ovat historia tieteenä, historian teoria ja filosofia, kulttuurihistoria, maailmanhistoria, ympäristöhistoria, antiikin historia, Euroopan keskiajan ja uuden ajan historia, Välimeren piiri, juutalaisuuden historia sekä aatehistoria.</p> <p>Maantieteellisesti painopisteitä ovat Euroopan historia, erityisesti Pohjoismaiden, Englannin, Saksan, Ranskan sekä Venäjän ja Itä-Euroopan historia.</p> <p>Muiden kuin yllä mainittujen Euroopan maiden historiaa käsittelevistä teoksista hankitaan maiden historian kokonaisesitykset sekä keskeiset hakuteokset.</p> <p>Muiden maanosien osalta hankitaan historian kokonaisesitykset sekä hakuteoksia.</p>	4	4
			2	2
			2	2

<p>Suomen historia, paikallishistoria ja henkilöhistoria, Pohjoismaiden historia</p>	<p>Kansalliskirjaston käsikirjastoon on kautta aikojen hankittu Suomen historian perusteoksia ja hakuteoksia tutkimusta varten sekä mahdollisimman kattavasti suomalaisia paikallishistorioita ja henkilöhistorioita.</p> <p>Kirjaston avokokoelmaan on 1970-luvulta lähtien hankittu keskeisin Suomen historiaa koskeva tutkimuskirjallisuus.</p> <p>Erikoiskokoelmat ja käsikirjoituskokoelmat sisältävät runsaasti Suomen historian tutkimukseen soveltuvia lähdeaineistoja.</p>	<p>Suomen historiaa käsittelevä tutkimus- ja lähdekirjallisuus hankitaan kattavasti. Kaikki kotimaiset (laadulliset kriteerit täyttävät) paikallishistoriat hankitaan.</p> <p>Ruotsin paikallishistoriaa hankitaan laajasti, mutta muista Pohjoismaista vain tärkeimmät kaupunkien historiat. Muiden maiden paikallishistoriaa ei hankita, huomattavia kaupunkihistorioita lukuun ottamatta.</p> <p>Merkittävät kotimaiset henkilöhistoriat ja matrikkelit hankitaan, samoin kuin tärkeät ulkomaalaiset biografiset hakuteokset.</p> <p>Eri tieteiden ja taiteiden aloilla toimineiden sekä historiallisesti merkittävien henkilöiden elämäkerrat hankitaan, samoin kuin tutkimukselle tärkeät muistelmat ja laajat kirjekokoelmat.</p> <p>Kaikki kotimaisen sukututkimuksen kannalta tärkeät teokset hankitaan, mutta ei yksittäisiä sukuja käsittelevää genealogiaa (poikkeuksena) historiallisesti merkittävä koti- tai ulkomainen suku). Ulkomaista sukututkimusta käsittelevää ja vaakunatieteellistä kirjallisuutta hankitaan lähinnä Pohjoismaista, Baltiasta, ja Pohjois-Saksasta, Ruotsista kattavasti.</p>	4	4
<p>Euroopan historia, Saksan historia, Ranskan historia, Iso-Britannian historia. Poliittinen historia, kansainvälinen politiikka</p>	<p>Kansalliskirjaston kokoelma sisältää runsaasti ulkomaista tutkimuskirjallisuutta Euroopan historian alalta. Vanhemmassa osassa kokoelmaa on myös huomattava määrä matkakirjallisuutta, joka on nykytutkimukselle tärkeää lähdeaineistoa.</p> <p>Erikoiskokoelmat sisältävät runsaasti Euroopan historiantutkimukseen soveltuvia lähdeaineistoja.</p>	Kts. tarkempi kuvaus yllä	4	4

<p>Antiikin- ja keskiajan tutkimus. Arkeologia</p> <p>Epigrafia, paleografia</p> <p>(sis. sekä klassillisen filologian että arkeologian)</p>	<p>Antiikin- ja keskiajantutkimus ovat kirjaston painopistealoja. Kansalliskirjaston kokoelma sisältää edustavasti ja pitkältä ajalta tutkimus- ja lähdejulkaisuja klassillisten kielten ja kirjallisuuden sekä antiikin historian alalta.</p> <p>Kirjaston hankkima arkeologinen tutkimuskirjallisuus on pääosin klassillista arkeologiaa. Pohjoismainen ja eurooppalainen arkeologia eivät kuulu kirjaston hankinta-aloihin.</p>	<p>Antiikintutkimuksen alalta hankitaan erikoistunutta tutkimuskirjallisuutta. Valinnassa kirjasto tekee läheistä yhteistyötä Helsingin yliopiston klassillisen filologian oppiaineen kanssa.</p> <p>Klassillisia kieliä, kuten kreikkaa, latinaa, etruskia sekä antiikin kirjailijoita käsittelevää kirjallisuutta hankitaan kattavasti.</p> <p>Klassillisen arkeologian alalta hankitaan tärkeimmät hakuteokset, joitakin kausijulkaisuja sekä erillisteoksia.</p>	4	4
<p>Orientalistiikka. Itämaisten ja afrikkalaisien kielten ja kulttuurien tutkimus</p>	<p>Orientalistiikan alalta tutkimuskirjallisuutta on hankittu ajallisesti kattavasti, erityisesti vanhemman kirjallisuuden osalta.</p> <p>Hankittu kirjallisuus on suurimaksi osaksi ns. läntisillä kielillä julkaistua, mutta lähdekirjallisuutta on myös itämaisilla kielillä.</p> <p>Kirjastossa on Venäjän vallan aikana 1828–1917 vapaakappaleina saaduista painotuotteista muodostettuja, kielen mukaan jaoteltuja kokoelmia, jotka ovat jopa ainutkertaisia lähdeaineistoja mm. itämaisten kielten ja kulttuurien tutkimukseen. Näitä ovat Caucasia, Arabica, Persica, Turcica, Armeniaca ja Hebraica.</p> <p>Lähdeaineistoja ovat myös Itämaisten käsikirjoitusten kokoelma (mm. arabian-, persian- ja turkinkielisiä käsikirjoituksia) sekä Sinica, Japonica ja Tiibetkokoelma, papyrus-kokoelma.</p>	<p>Aasian kulttuureita koskevasta kirjallisuudesta hankitaan erityisesti indologiaa ja assyriologiaa koskevaa kirjallisuutta, eritoten tekstieditioita.</p> <p>Lähi-idän kulttuurien tutkimuskirjallisuutta (arabia, heprea) hankitaan länsimaisilla kielillä.</p> <p>Itä-Aasiaa käsittelevää kirjallisuutta kirjasto hankkii lähinnä länsimaisilla kielillä.</p> <p>Afrikkaa käsittelevää kirjallisuutta hankitaan rajoitetusti suurilla länsimaisilla kielillä.</p>	2/3	2

<p>Kartografian historia</p> <p>Maantiede</p>	<p>Kirjaston laaja ja arvokas historiallinen karttakokoelma on maailman huomattavimpia, ja sisältää ainutlaatuisia lähdeaineistoja tutkimuksen käyttöön.</p> <p>Merkittävin ja laajin kartografian historian aineisto on <i>A. E. Nordenskiöldin kokoelma</i>, joka kuuluu Unescon Memory of the World-kohteisiin.</p> <p>Kansalliskokoelmaan sisältyvät kotimaiset kartat lähes kattavasti.</p> <p>Kansalliskirjastoon on hankittu kartografian historiaa koskevaa tutkimuskirjallisuutta ja hakuteoksia erittäin kattavasti.</p>	<p>Maantieteellistä kirjallisuutta hankitaan tukemaan kirjaston historiallisten karttakokoelmien tutkimusta.</p> <p>Keskeiset maantieteelliset hakuteokset ja käsikirjat hankitaan. Tärkeät löytöretkiä ja tutkimusmatkoja käsittelevät teokset samoin kuin tutkimusretkiä koskevien alkuperäistekstien editiot hankitaan.</p> <p>Lisäksi hankitaan tärkeiden historiallisten karttateosten faksimileeditioita.</p>	4	4
<p>Oppihistoria</p> <p>Tieteenhistoria</p>	<p>Kirjaston historialliset kokoelmat ovat maan laajimmat ja sisältävät runsaasti oppihistorialliseen tutkimukseen soveltuvia lähdeaineistoja.</p> <p>Kokoelman vanha osa n. 1900-luvun alkuun saakka käsittää kaikki tieteenalat, ja on sinänsä laaja ja monipuolinen tieteen historian lähdekokoelma. Myös lukuisat erikoiskokoelmat sisältävät oppihistorian tutkimuksen lähdeaineistoja.</p> <p>Kirjaston 1800-luvun alun Pietarista saaduissa lahjoituskokoelmissa (yht. n. 100 000 nidettä) on oppihistorian kannalta kattavia kokonaisuuksia kaikilta tieteenaloilta</p>	<p>Oppihistoriallista kirjallisuutta hankitaan kirjaston kaikilta painopistealoilta sekä myös sellaisilta aloilta, jotka eivät sisälly kirjaston hankintaohjelmaan (esim. oikeushistoria, luonnontieteiden ja lääketieteen historia).</p>	4	4
<p>Kirjahistoria, kirjataide</p>	<p>Kirjastoon on hankittu laaja kokoelma kirjaa esineenä, kirjapainotaitoa, kirjakauppaa, kustannusala, lukemista sekä sensuuria käsittelevää tutkimuskirjallisuutta sekä hakuteoksia.</p> <p>Kirjahistorian yhteydessä voidaan mainita myös edustavan kokoelman muodostavat kirjastoluettelot.</p>	<p>Kirjaston erikois- ja harvinaiskokoelmiin kohdistuvaa tutkimusta varten hankitaan sekä painettua että käsinkirjoitettua kirjaa koskevaa kirjallisuutta.</p>	4	4

Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimus

Tieteenala	Lähtötilanne	Hankinnan kuvaus	Nykytila	Tavoitetila
	Venäläisten vapaakappaleiden kokoelma 1828–1917 on Venäjän tutkimuksen keskeinen lähdeaineisto. Kokoelmaa on täydennetty mikromuotoisilla talenteilla. Vuoden 1917 jälkeen on hankittu humanistista tutkimuskirjallisuutta, tieteellisiä sarjoja sekä sanoma- ja aikakauslehtiä. Kirjastossa on myös runsaasti venäläisten emigranttien julkaisuja. 1940-luvulta lähtien humanistista kirjallisuutta on hankittu kaikilla slaavilaisilla kielillä, eniten venäjäksi ja puolaksi.	Alueellisesti hankinta kattaa Venäjän ja Itä-Euroopan slaavilaiset maat, joita käsittelevää tutkimuskirjallisuutta ja lähdeaineistoksi soveltuvia julkaisuja hankitaan kaikilta keskeisiltä tieteenaloilta. Tavoitteena on useita näkökulmia sisältävä kokoelma, joka palvelee sekä monitieteistä aluetutkimusta että erikoistuneiden tieteenalojen opetusta ja tutkimusta.		
Venäjän historia		Venäjän ja Neuvostoliiton historian hankinnassa pääpaino on poliittisessa historiassa ja kulttuurihistoriassa, mutta myös talous- ja sosiaalhistoriaa, oikeushistoriaa ja sotahistoriaa hankitaan. Myös Kaukasian ja Siperian historiaa hankitaan. Keski-Aasian historia ei ole keskeinen hankinta-alue.	4	4
Itä-Euroopan / Slaavilaisten maiden historia	Venäläisten vapaakappaleiden kokoelmassa on puolankielistä kirjallisuutta eri aloilta. 1940–50-luvuilta lähtien on hankittu sarjoja, monografioita, sanoma- ja aikakauslehtiä kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen aloilta.	Puolan historiaa hankitaan etupäässä englanniksi ja saksaksi. Puolankielisiä monografiasarjoja ja aikakauslehtiä saadaan vaihtona. Muiden slaavilaisten maiden historiaa saadaan pääasiassa vaihtona (sarjat, monografioita valikoiden) ja lahjoituksina. Valko-Venäjän ja Ukrainan historian perusteoksia hankitaan myös maiden omilla kielillä.	3	3
Venäjänkielisen kirjallisuuden tutkimus		Venäläisen kaunokirjallisuuden tutkimusta hankitaan kattavasti. Kaunokirjallisuudesta hankitaan alkukielisenä klassikkoteoksia ja kommentoituja laitoksia. Uutta kaunokirjallisuutta hankitaan valikoiden yliopisto-opetuksen ja opiskelun tarpeisiin, esim. teokset, jotka ovat saaneet lukuisia kansallisia kirjallisuuspalkintoja.	4	4

Muiden slaavilaisten kielten kirjallisuus		Kirjallisuuden tutkimusta hankitaan valikoiden. Vaihtona saadaan keskeiset tieteelliset sarjat. Kaunokirjallisuudesta hankitaan alkukielisenä klassikkojen teoksia ja kommentoituja laitoksia. Uutta kaunokirjallisuutta hankitaan valikoiden yliopisto-opetuksen ja opiskelun tarpeisiin.	3	3
Venäjän kieli		Venäjän kielen tutkimusta hankitaan kattavasti siten, että pääpaino on nykykielen tutkimuksessa, kielikäytön tutkimuksessa, kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksessa ja kielisosiologiassa.	4	4
Muut slaavilaiset kielet		Kielentutkimusta hankitaan valikoiden. Vaihtona saadaan keskeiset tieteelliset sarjat. Sanakirjoja hankitaan vain käsikirjastoon.	3	3
Venäläinen taide		Hankinta painottuu taidehistoriaan ja museologiaan (Historiallisten esineiden tunnistaminen ja suojelu). Kuvataiteen ja arkkitehtuurin historiaa hankitaan valikoiden (hakuteoksia, yleisesityksiä, näyttelyluettelot). Valokuvan, elokuvan ja populaarikulttuurin historia, teatterihistoria ovat keskeisiä uusia hankintaloja. Musiikin historiaa hankitaan valikoiden.	3	3
Muiden slaavilaisten maiden ja Itä-Euroopan taide		Hankitaan jonkin verran elokuvan ja teatterin tutkimusta. Saadaan vaihtona joitakin taidehistorian sarjoja.	2	2
Venäjän kulttuuri		Hankitaan Venäjän ja Neuvostoliiton kulttuurihistoriaa varsin kattavasti. Maantuntemuksen yleisesityksiä hankitaan lähinnä opiskelun ja opetuksen tarpeisiin. Jonkin verran hankitaan perinnetieteellistä tutkimusta ja vähemmistökulttuurien tutkimusta ja sukupuolentutkimusta. Erityisesti hankitaan juuta-	3	3

		laisia ja juutalaisuutta koskevaa kirjallisuutta. Myös semiotiikka ja sukupuolentutkimus kuuluvat hankinta-aloihin.		
Itä-Euroopan kulttuuri		Hankitaan Itä-Euroopan slaavilais-ten maiden kulttuurihistorian ja maantuntemuksen perusteoksia. Perinnetieteellistä tutkimusta saadaan vaihtojen kautta sarjoina. Jonkin verran hankitaan vähemmistö-kulttuurien tutkimusta sekä juutalaisia ja juutalaisuutta koskevaa kirjallisuutta.	2	2
Filosofia ja uskonto		Hankitaan venäläisten filosofian klassikoiden teoksia ja niitä koskevaa tutkimusta. Jonkin verran hankitaan filosofian alan aikakauslehtiä ja sarjoja.	3	3
		Hankitaan pääasiassa ortodoksisen kirkon ja eri uskontojen historiaa koskevia tutkimuksia. Lisäksi hankitaan teoksia, jotka käsittelevät uskontoa yhteiskunnallisena ja kulttuurisena ilmiönä. Ortodoksista teologista kirjallisuutta ei hankita.	2	2
		Itä-Euroopan osalta hankitaan yleisteoksia, jotka käsittelevät uskontoa yhteiskunnallisena ja kulttuurisena ilmiönä.		
Yhteiskuntatieteet		Hankitaan Venäjällä julkaistua yhteiskunnallista murrosta kuvaavaa tutkimusta seuraavilta aloilta: <ul style="list-style-type: none"> - Poliitiikan tutkimus: demokratia, puolueet, ihmisoikeudet - Sosiologia, sosiaali- ja yhteiskuntapoliittiset kysymykset, arkielämän tutkimus - Hallituksen uudistukset ja hallinto - Aluepolitiikka ja alueellista kehitystä koskeva tutkimus (erityisalueina Arktinen alue, Luoteis-Venäjä, Siperia ja Kaukasus), ilmastonmuutoksen vaikutukset - Viestintä, tiedotusvälineet - Kansainvälinen politiikka ja Venäjän suhteet muihin valtioihin, pää- 	3	3

		<p>painot ovat: Venäjän ja EU:n suhteet, Venäjän ja Yhdysvaltain suhteet, Venäjän ja Kiinan väliset suhteet.</p> <p>Itä-Euroopan slaavilaisten maiden poliittista ja yhteiskunnallista tilannetta ja kehitystä käsittelevää tutkimuskirjallisuutta hankitaan englanniksi ja saksaksi sekä jonkin verran slaavilaisilla kielillä. Yksittäisiä teoksia hankitaan ranskaksi ja ruotsiksi. Tutkimuksen lähdeaineistoksi soveltuva poliittista ja yhteiskunnallista kirjallisuutta hankitaan eri maista.</p>		
--	--	---	--	--

Filosofia

Tieteenala	Lähtötilanne	Hankinnan kuvaus	Nykytila	Tavoitetila
Filosofia. Filosofian historia	Filosofia on kirjaston painopistealoja. Kokoelmien perustana ovat kirjaston historialliset lahjoituskokoelmat.	<p>Filosofian hankinnan pääpaino on mannermaisessa filosofiassa sekä filosofian historiassa.</p> <p>Filosofiaa hankitaan alkukielisenä. Suomeksi käännettyt merkittävät filosofiset teokset hankitaan kaikki, valikoiden myös muuta ajankohtaisiin kysymyksiin liittyvää filosofista kirjallisuutta. Merkittävistä tai ajankohtaisista filosofisista teoksista hankintaan myös ruotsinkielisiä käännöksiä.</p>	4	4
Etiikka. Moraali		Etiikan ja moraalin alalla tärkeitä uusia monografianhankinnan erityisalueita ovat muun muassa pandemioiden, globaalin oikeudenmukaisuuden sekä ilmastonmuutoksen aiheuttamat ympäristöfilosofiset kysymykset	2	3
Tieteenfilosofia. Logiikka		Kirjastolla on vankka tieteenfilosofian ja logiikan tutkimuksen kokonaisuus, joka perustuu klassikoihin ja tärkeimpiin julkaisusarjoihin.	2	2
Estetiikka		Filosofian kokoelmista löytyvät estetiikan klassikot sekä alan tutkimusta.	2	2

Kirjallisuudentutkimus

Tieteenala	Lähtötilanne	Hankinnan kuvaus	Nykytila	Tavoitetila
	<p>Kirjallisuudentutkimuksen osuus Kansalliskirjaston kokoelmassa on huomattava. Monografiakokoelma sisältää ajallisesti kattavasti yleisen ja vertailevan kirjallisuudentutkimuksen historiaa ja teoriaa. Siihen sisältyy myös sekä vanhoilla että uusilla maailman kielillä kirjoitetun kirjallisuuden tutkimusta, kuten kirjailijamonografioita.</p> <p>Maailmankirjallisuuteen kuuluvien kirjailijoiden eri-ikäisiä koottujen teosten ja kriittisten editioiden laitoksia on huomattava määrä, samoin julkaistujen kirjekokoelmien laitoksia. Kausijulkaisuja, aikakauslehtiä ja sarjoja on edustavasti.</p> <p>Kansalliskokoelma sisältää kattavasti Suomessa julkaistun kirjallisuuden, ja on sinänsä vahva perusta kotimaisen kirjallisuuden tutkimukselle. Kirjastolla on myös omana kokonaisuutenaan säilytettävä Reenpää-kokoelma, joka sisältää varhaista kotimaista kaunokirjallisuutta sekä myös yksittäisiin kirjailijoihin kohdistuvaa tutkimusta.</p> <p>Monet kirjaston erikoiskokoelmat sisältävät kaunokirjallisuutta ja muuta kirjallisuudentutkimuksen lähdeaineistoa.</p>	<p>Kirjasto hankkii laaja-alaisesti kirjallisuudentutkimusta käsittelevää kirjallisuutta: yleistä kirjallisuustiedettä (kirjallisuuden, sen tutkimuksen ja kritiikin perusteita ja teoriaa), yleistä kirjallisuudenhistoriaa ja vertailevaa kirjallisuudentutkimusta.</p> <p>Hankinnan painopisteet ovat pohjoismaista, englanninkielistä, saksankielistä ja ranskankielistä kirjallisuutta koskevassa tutkimuksessa.</p> <p>Kaunokirjallisuudesta kirjastoon hankitaan vain suurten kirjailijoiden koottuja teoksia ja kriittisiä editioita.</p>	4	4

Taidehistoria

Tieteenala	Lähtötilanne	Hankinnan kuvaus	Nykytila	Tavoitetila
Taidehistoria	<p>Taidehistoria ja taiteen filosofia ovat kirjaston vanhoissa kokoelmissa erittäin hyvin edustettuina. Aineisto käsittää myös arvokkaita ja lähdejulkaisuina harvinaisia planssi- ja kuvateoksia.</p> <p>Kirjastoon on hankittu pitkältä ajalta taidehistoriaa kaikilta kuvataiteen perinteisiltä aloilta, sekä arkkitehtuurin historiaa.</p> <p>Erikois- ja käsikirjoituskokoelmissa on lähdeaineistoja taidehistorian tutkimukseen.</p>	<p>Kirjasto hankkii laaja-alaisesti taidetta käsittelevää kirjallisuutta: taidefilosofiaa ja -teoriaa, taiteen eri muotoja sekä näiden historiaa käsittelevää kirjallisuutta (kuvataiteet, arkkitehtuuri, puutarhataide ja historiallinen kaupunkisuunnittelu).</p> <p>Hankitaan suuret ulkomaiset näyttelyluettelot, jotka ovat laajoja tutkimuksia ja sisältävät usein teosluettelon.</p> <p><i>Catalogue raisonné</i> -julkaisut hankitaan merkittävimpien taiteilijoiden osalta.</p> <p>Nykytaiteen ja valokuvauksen osalta kirjasto hankkii vain hakuteoksia ja historiallisia yleisesityksiä.</p>	4	4
Elokuva- ja näyttämötaide	<p>Kansalliskirjaston kokoelman historiallisessa osassa on huomattava määrä teatteri-, ooppera- ja tanssikirjallisuutta.</p> <p>Kokoelmaan on hankittu teatterin ja elokuvan historiaa käsittelevää kirjallisuutta ja draamaa käsittelevää tutkimuskirjallisuutta.</p> <p>Elokuvatutkimuksen osalta kirjastoon kuuluu hyvin laaja Peter von Baghin elokuvakirjallisuuden kokoelma.</p>	<p>Teatterikirjallisuudesta hankitaan keskeiset hakuteokset sekä teatterin historiaa käsittelevää kirjallisuutta. Erityisesti hankitaan sekä teatteria että draamakirjallisuutta käsittelevää aineistoa.</p> <p>Elokuvakirjallisuudesta hankitaan keskeiset hakuteokset, elokuvan historiaa ja elokuvaa teoreettisesti lähestyvää kirjallisuutta.</p>	3	2

Musiikintutkimus

Tieteenala	Lähtötilanne	Hankinnan kuvaus	Nykytila	Tavoitetila
	<p>Kansalliskirjaston kokoelma sisältää musiikin tutkimuskirjallisuutta ja lähdeaineistoja pitkältä aikaväliltä. Kokoelmaan on pyritty hankkimaan musiikin alan keskeiset käsikirjat, hakuteokset ja kausijulkaisut.</p> <p>Musiikin historian kirjallisuutta on hankittu laajasti yleisteoksista henkilöhistoriaan. Musiikin teoriaa sekä musiikkiin ja muihin taiteen ja tieteenaloihin liittyvää poikkitieteellistä kirjallisuutta (kuten elokuvamusiikki, musiikkikasvatus, musiikkifilosofia) on hankittu valikoiden.</p> <p>Kansalliskirjastossa sijaitseva kansallinen äänitearkisto on vankka perusta ja lähdekokoelma kotimaisen musiikin tutkimukselle. Arkisto sisältää kaikki vapaakappaleina saadut kotimaiset musiikki- ja puheäänitteet vuodesta 1981, ja siihen on takautuvasti hankittu myös valtaosa suomalaisista äänitteistä aina vuodesta 1901. Äänitearkisto sisältää myös laajoja ulkomaisia äänitekokoelmia.</p> <p>Kotimainen musiikkikirjallisuus ja nuottikokoelma on niin ikään saatu pääosin vapaakappaleina, ja on lähes kattava.</p> <p>Lähdeaineistoja sisältyy myös käsikirjoituskokoelmiin, jossa on runsaasti suomalaisten säveltäjien ja muusikoiden yksityisarkistojen ja sävellyskäsikirjoituksien sekä musiikkiyhdistysten ja -kustantajien aineistoja.</p>	<p>Musiikkikirjallisuuden hankinnassa musiikin historia on keskeinen aihealue. Lisäksi hankitaan alan keskeiset koti- ja ulkomaiset hakuteokset sekä musiikin esittämistä ja musiikkia teoreettisemmin käsittelevää kirjallisuutta. Yksittäisiä säveltäjiä ja esittäjiä käsittelevää tutkimuskirjallisuutta hankitaan. Säveltäjien koottuja teoksia hankitaan hyvin valikoiden. Erillisiä nuottijulkaisuja ei osteta lainkaan.</p> <p>Äänitetutkimusta ja äänitearkistotyötä tukemaan hankitaan diskografioita ja muita hakuteoksia sekä äänilevyn historiaa, audiotekniikkaa ja äänitteiden säilyttämistä käsittelevää kirjallisuutta.</p>	4	4

Muut tieteenalat

Tieteenala	Lähtötilanne	Hankinnan kuvaus	Nykytila	Tavoitetila
Teologia	<p>Teologia ei kuulu kirjaston hankinnan painopistealoihin.</p> <p>Kansalliskirjastossa on kuitenkin maan laajin vanhan teologian kokoelma, joka perustuu Pietarin tiedeakatemiaalta 1800-luvulla saatuun lahjoitukseen. Lahjoitus sisälsi akatemian koko länsimaisen teologisen kirjallisuuden osaston, joka on myös kirja- ja oppihistoriallisesti poikkeuksellisen mielenkiintoinen.</p>	<p>Kansalliskirjasto hankkii sellaista teologista kirjallisuutta, joka tukee muuta humanistista tutkimusta. Käsikirjastoon hankitaan tärkeimmät alan hakuteokset ja sanakirjat.</p> <p>Tärkein teologinen hankinta-ala on kirkkohistoria. Keskiajan ja reformaatioajan historiaa hankintaan erityisen kattavasti.</p> <p>Kirjasto hankkii Raamatun alkukieliset tekstit, käännökset suurimmille kielille sekä Raamattua kirjallisuustieteen ja kirjahistorian sekä taiteen näkökulmasta käsittelevää aineistoa.</p> <p>Dogmatiikan alalta kirjasto hankkii jonkin verran keskiajan teologiaa ja skolastiikkaa käsittelevää kirjallisuutta.</p> <p>Liturgian historian tutkimusta hankitaan erityisesti keskiajan ja uuden ajan alun osalta tukemaan kirjaston käsikirjoituskokoelmin tutkimusta.</p>	3	3
Uskontotiede	<p>Uskontotiede ei kokonaisuutena kuulu kirjaston painopistealoihin. Kokoelma käsittää pääosin antiikin ja Intian uskontoja käsittelevää kirjallisuutta. Myös Islam ja Raamatun jälkeinen juutalaisuus ovat kuuluneet hankinnan piiriin.</p>	<p>Uskontotieteen hankinnoissa keskitytään antiikin ja Intian uskontoihin. Myös islamia ja Raamatun jälkeistä juutalaisuutta käsittelevää kirjallisuutta hankitaan.</p>	3	2
Perinnetieteet	<p>Perinnetieteet eivät ole Kansalliskirjaston hankinnan painopisteala. Kokoelmiin on hankittu lähinnä koti- ja pohjoismaista tutkimuskirjallisuutta. Alan kattavimmat kokoelmat löytyvät Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjastosta sekä Museoviraston kirjastosta.</p>	<p>Kansalliskirjasto hankkii valikoiden kotimaista ja ruotsalaista tutkimuskirjallisuutta sekä hakuteoksia kansatieteen ja folkloristiikan aloilta tukemaan muuta humanistista tutkimusta.</p>	2	1

Pelitutkimus	Pelitutkimuksella tarkoitetaan peleihin, leikkimiseen sekä pelaamiseen liittyvien aihepiirien tieteellistä tutkimustyötä.	Kansalliskirjasto hankkii pelitutkimuksen tutkimuskirjallisuutta painottuen pelaamisen, urheilun ja leikin uudempaan teoreettiseen tutkimukseen. Uutena painopisteenä digitaalinen pelaaminen.	1	2
Sukupuolentutkimus	Kansalliskirjaston kokoelmaan on hankittu filosofisesti, historiallisesti ja kulttuurihistoriallisesti suuntautunutta tutkimuskirjallisuutta 1960-luvulta lähtien. Poikkitieteellisiä tutkimuksia, harkuteoksia ja klassikkojen teoksia on hankittu myös alkukielisinä, lähinnä kriittisinä ja koottuina laitoksina.	Kansalliskirjasto hankkii filosofisesti, historiallisesti ja kulttuurihistoriallisesti suuntautunutta tutkimuskirjallisuutta sukupuolentutkimuksen alalta.	2	2
Informaatiotutkimus	Informaatiotutkimus ei kuulu hankinnan painopistealoihin. Hankinta on keskittynyt lähinnä kirjastohistoriaan ja kokoelmatutkimukseen.	Hankinta painottuu kirjastojen historiaan (yksittäisten kirjastojen historiikit ja koko alan kehitys) sekä nykytutkimukseen, jossa keskitytään kirjaston roolin ja kirjastotyön muutokseen. Keskeisiä osa-alueita hankittavassa aineistossa ovat: kokoelmien kehittäminen ja evaluointi, tiedonhankinta ja tiedonhaku, säilytys ja konservointi, metadata, Digital Humanities sekä julkaisumetriikka.	2	2
Yhteiskuntatieteet	Yhteiskuntatieteet eivät ole Kansalliskirjaston hankinnan painopisteala. Kirjastoon hankitaan lähinnä humanistista tutkimusta tukevaa yhteiskuntatieteellistä aineistoa.	Yhteiskuntatieteellistä kirjallisuutta hankitaan vain tietyiltä aloilta valikoiden. Painotuksena ovat yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen historiaa, filosofiaa ja metodologiaa käsittelevä kirjallisuus. Kulttuurintutkimus, poliittinen historia, talous-, sosiaali- ja oikeushistoria ovat valinnassa painottuneita aloja.	2	2
Viestintä, lehdistö		Hankinta kohdistuu eri maiden lehdistön ja yksittäisten lehtien historiaan sekä propagandan ja sensuurin tutkimukseen.	2	2
Yliopistot. Tieteellinen tutkimus	Kansalliskirjaston kokoelmat sisältävät edustavasti eri-ikäistä yliopistolaitoksen, korkeamman opetuksen ja tutkimuksen historiaa käsittelevää kirjallisuutta.	Kansalliskirjasto hankkii yliopistolaitoksen, tieteellisen tutkimuksen ja opetuksen historiaa sekä tiedepolitiikkaa käsittelevää aineistoa.	3	3

		Painopiste on humanistisissa ja yhteiskuntatieteissä.		
Yleisteokset: Hakuteokset, ala-, ammattikohtaiset ja biografiset hakuteokset. Sanakirjat, bibliografiat, kirjastoluettelot	Kansalliskirjasto on toiminut valtakunnallisena keskuskirjastona hakuteosten ja bibliografioiden osalta. Kirjaston kokoelmissa on runsaasti yleisiä hakuteoksia kuten tietosanakirjoja, matrikkeleja, sanakirjoja, bibliografioita sekä kirjastoluetteloita.	<p>Kansalliskirjasto hankkii erikoisbiografioita humanistisilta aloilta sekä sellaisia kirjasto- ja arkistoluetteloita, joiden tietoja ei löydy kirjastojen ja arkistojen tietokannoista. Keskiäikaisten käsikirjoitusten luettelot sekä inkunaabeliluettelot hankitaan mahdollisimman kattavasti.</p> <p>Kotimaiset ala- ja ammattikohtaiset biografiset hakuteokset hankitaan kattavasti. Muiden maiden osalta keskitytään yleisiin biografiisiin hakuteoksiin.</p> <p>Kielitieteellisen tutkimuksen, kääntämisen ja muun humanistisen tutkimuksen tarpeisiin hankitaan sekä yksikielisiä yleis- ja erikoissanakirjoja (esim. oikeakielisyysfrekvenssi-, slang- ja murre-sanakirjoja sekä etymologisia sanakirjoja) että kaksikielisiä käänösanakirjoja.</p>	3	3

Liite: Tietoaineistojen lisensiointiperiaatteet

Kansalliskirjasto hankkii lisenssisopimuksin käyttöoikeuksia painopistealojensa sähköisiin tietoaineistoihin. Aineistoa, joka hankitaan sähköisessä muodossa, ei pääsääntöisesti hankita enää paperimuodossa. Sähköisessä muodossa hankitaan erityisesti lähdeaineistoja, kuten digitoituja lehtiartikkeitä, sekä hakuteoksia.

Hankintapäätös

Aineistojen valinnassa priorisoidaan asiakkaiden hankintaehdotukset. Hankitaan erityisesti Kansalliskirjaston kokoelmaa ja sen tutkimusta tukevia aineistoja sekä aineistoja, joita ei ole muissa Suomen kirjastoissa saatavilla. Hankintapäätökset tehdään pääsääntöisesti valintatiimin kokouksissa. Ennen hankintapäätöstä aineistoon järjestetään koekäyttö, jos sellainen on saatavilla. Uusittavien vuositilausten osalta seurataan pitkän aikavälin käyttötilastoja.

Hankintatapa

Jos aineisto on lisensioitavissa FinELib-konsortion kautta, hankitaan se sitä kautta Helsingin yliopiston jäsenorganisaation roolissa.

Jos aineisto ei ole saatavilla FinELib-konsortion kautta, hankitaan se ns. suorana hankintana. Jos aineisto on tässä tapauksessa hankittavissa kertahankintana, suositetaan kertahankintaa vuositilauksen sijaan.

Käyttöoikeudet

Lisenssisopimuksissa sovelletaan FinELib-konsortion lisensiointiperiaatteita pyrkien mahdollisimman laajoihin käyttöoikeuksiin. Aineiston tulisi mm. olla käytettävissä paitsi kirjastossa paikan päällä myös etänä, aineistosta tulee olla mahdollista tallentaa ja tulostaa kohtuullisia määriä, ja sen osia tulee olla mahdollista välittää kaukolainana toiselle kirjastolle. Aineisto pyritään saamaan käytettäväksi myös tekstin- ja tiedonlouhittavassa muodossa. Aineisto lisensioidaan Kansalliskirjaston asiakkaiden käyttöön, ts. käyttöoikeutta ei rajata esim. asiakkaan taustaorganisaation perusteella.

Poikkeushankinta Helsingin yliopiston verkkoon

Jos aineiston lisensiointi on mahdollista ainoastaan organisaation käyttöön käyttäjätunnistautumisen tapahtuen esim. organisaation IP-osoitteisiin perustuen, tarkastellaan, täyttääkö aineisto poikkeushankinnan kriteerit. Aineisto voidaan lisensioida rajatulle käyttäjäkunnalle ainoastaan, jos Kansalliskirjaston kokoelman keskeisiin osiin kohdistuva tutkimus ja kokoelmanhoitotyö edellyttävät aineiston hankintaa. Kansalliskirjaston kokoelman keskeisiä osia lisensioinnin näkökulmasta ovat kansalliskokoelma eli kotimaisten julkaisujen arkistokokoelma ja kansallinen äänitearkisto, humanistisen kokoelman ennen 1900-lukua painetut julkaisut, slaavilainen kokoelma, erikoiskokoelmat ja käsikirjoituskokoelma.

Helsingin yliopiston verkkoon lisensoitua aineistoa voivat käyttää etänä ainoastaan Helsingin yliopiston tutkijat, opiskelijat ja henkilökunta. Muut kuin Helsingin yliopiston tutkijat ja opiskelijat voivat käyttää aineistoa Kansalliskirjaston ja Helsingin yliopiston kirjaston tiloissa paikan päällä.

